

Juryrapport Avicenna-prijs

In november 1997 werd door de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) voor de eerste keer de Avicennaprijs uitgereikt. Deze prijs, die bestaat uit een geldbedrag van € 1.500 en een kunstwerkje, is ingesteld door het Overlegorgaan Gezondheidszorg en Multiculturele samenleving (OGM) ter gelegenheid van haar vijftwintig jarig bestaan. Avicenna was een Arabisch geneesheer die in de elfde eeuw de grondslag legde voor de moderne geneeskunde. Zijn werk, dat in het Latijn werd vertaald, heeft grote invloed gehad op de Europese geneeskunde.

De Avicennaprijs wordt uitgereikt aan een zorgverlener of instelling die heeft bijgedragen aan een wezenlijke verbetering van de zorg aan allochtonen.

De beoordelingscriteria van de jury zijn:

- genomineerde is werkzaam in de gezondheidszorg in Nederland;
- levert een duidelijk omschreven bijdrage aan de verbetering van zorg en hulpverlening aan allochtonen waardoor gezondheidsverschillen verminderen en waarbij een methodiek wordt gehanteerd die een respectvolle en gelijkwaardige benadering impliceert;
- werkt samen met allochtonen of allochtone organisaties;
- de activiteiten hebben een uitstraling binnen de eigen sector of naar andere sectoren en de resultaten zijn overdraagbaar.

De eerste vijf genomineerden voor de Avicennaprijs van 2002 zijn de volgende personen of projecten. Bij de beschrijving van de genomineerden wordt tevens het oordeel van jury vermeld.

1. Bülent Türker, werkzaam bij een Turkse bank in Rotterdam. Hij heeft vanuit Nederland veel hulp geboden aan gehandicapte kinderen in Turkije. Hij heeft met name gezorgd voor voorzieningen zoals een ambulance, rolstoelen en een couveuse.
2. Kemal Aydin, een Turkse geriater. Hij heeft vele malen (gezondheids) voorlichting heeft gegeven aan Turken in moskeeën en verenigingen en op de radio. Daarnaast heeft hij in Turkije hulp gegeven aan met name weeskinderen en ouderen.

Deze eerste twee genomineerden hebben volgens de jury zeer waardevol werk verricht voor de Turkse bevolking in Turkije en Nederland. Hun bijdragen bevorderden de toegang tot noodzakelijke zorg en zorgvoorzieningen. Zij voldoen echter niet aan twee criteria van de Avicennaprijs: zij zijn niet werkzaam in de gezondheidszorg in Nederland, hun activiteiten hebben geen uitstraling binnen de Nederlandse gezondheidszorg en de resultaten zijn niet overdraagbaar. De jury wil wel haar waardering uitspreken voor hun inzet.

3. De Nationale Stichting ter Bevordering van Vrolijkheid (kortweg: BV) zet zich in voor vluchtelingenkinderen en jongeren. BV ontwikkelt, organiseert en stimuleert projecten waarin het versterken van de veerkracht van kinderen centraal staat. Het

gaat om het creëren van extra mogelijkheden en kansen voor deze kinderen en jongeren om zich te ontwikkelen tot gezonde volwassenen.

De jury is van mening dat BV een zeer origineel initiatief is waarin relatief eenvoudige activiteiten worden uitgevoerd die een groot effect hebben. Vluchtelingenkinderen hebben naast traumatische ervaringen in hun herkomstland en tijdens de vlucht toch nog vrolijkheid in zich. Door deze vrolijkheid aan te spreken en te stimuleren (in een relatief weinig stimulerende omgeving van een asielzoekerscentrum) gaat er een duidelijk preventief effect uit van de activiteiten van BV. Daarnaast ontwikkelt BV methodieken voor deze activiteiten zodat deze in het hele land in asielszoekscentra uitgevoerd kunnen worden. De resultaten worden daarmee goed overdraagbaar.

De jury is van mening dat de activiteiten van BV de gezondheid en normale ontwikkeling van asielzoekerkinderen bevorderen. Desondanks is de BV niet gekozen als prijswinnaar, omdat het voor de in Nederland geldende maatstaven niet voldoet aan het criterium dat de genomineerde werkzaam moet zijn in de gezondheidszorg.

4. Nieuwe Sporen is een Haags project waarin personen die een vertrouwensrol vervullen in de eigen allochtone gemeenschap worden gefaciliteerd bij het vinden van antwoorden op psychosociale problemen van allochtone patiënten. Hiertoe worden onder andere huisartsen gestimuleerd om te verwijzen naar personen die in de eigen gemeenschap worden gezien als mogelijke begeleider bij psychosociale problemen. Het kan gaan om geestelijk leiders maar ook bijvoorbeeld om mensen die als vrijwilliger een vertrouwenspositie hebben gekregen in bepaalde organisaties. Het project wordt uitgevoerd in de buurten Schildersbuurt, Transvaalbuurt, Oude Centrum en Stationsbuurt.

Bijzonder aan dit project vindt de jury de concrete invulling van interculturele zorgvernieuwing en samenwerking in de gezondheidszorg: Nederlandse zorgverleners accepteren dat hun professionele opleiding en mogelijkheden onvoldoende toereikend zijn voor adequate zorg en zijn bereid adviezen van allochtone deskundigen als aanvullend te accepteren en te integreren in het zorgaanbod. Allochtone deskundigen en vertrouwenspersonen zijn bereid hun ervaring en mogelijkheden inzichtelijk te maken en over te brengen. Het project brengt de medische zorg en de zorg van bijvoorbeeld traditionele genezers bijeen om te zoeken naar mogelijkheden voor nieuwe behandelingen voor allochtone patiënten. Het project vervult volgens de jury een voorbeeldrol; het is een duidelijk pioniersproject. De deelnemers zijn bereid hun nek uit te steken voor een nieuwe werkwijze die zij beschrijven en waarbij zij zich toetsbaar opstellen, omdat er tegelijkertijd onderzoek wordt uitgevoerd naar de resultaten. Omdat het project relatief kort geleden van start is gegaan, is het nu nog niet mogelijk om resultaten of effecten aan te tonen. Het project is op de tweede plaats beland, op slechts een kleine afstand van de prijswinnaar.

5. Jozien Snijders is werkzaam als psychotherapeut en hoofd van de afdeling Volwassenen binnen de divisie Stad Utrecht van Altrecht, een instelling voor geestelijke gezondheidszorg in Utrecht. Zij heeft zich binnen haar instelling ingezet voor de ontwikkeling van interculturalisatie. Na haar aanstelling als coördinator migrantenhulpverlening heeft zij vele resultaten bereikt op dit terrein. Haar doel was het toegankelijk maken van de GGZ voor allochtone cliënten, die een steeds groter aandeel vormden van de cliëntenpopulatie van Altrecht. Daartoe heeft zij intercultureel management binnen de organisatie ontwikkeld en tot een groot succes gemaakt. Zij heeft medewerkers en management weten te motiveren om mee te werken aan de interculturalisatie van hun eigen handelen en van de organisatie als geheel. Haar inspanningen hebben aantoonbare effecten gehad. Zo is bijvoorbeeld begin 2002 van de medewerkers op de afdeling ongeveer 25% allochtoon. Interculturalisatie is een beleidsspeerpunt geworden van Altrecht en er is een functie van coördinator intercultureel management ingesteld.

De jury is van mening dat Jozien de Avicennaprijs heeft verdiend vanwege haar inspanningen op het terrein van interculturalisatie. Zij heeft het gewaagd om zonder oogkleppen op en tegen alle weerstanden in, binnen de eigen organisatie en bij het management, haar rug recht te houden bij het bereiken van een principieel doel. Door de aanpak die zij daarvoor heeft gekozen heeft zij alle medewerkers en het management weten te stimuleren en motiveren om deel te nemen aan interculturalisatie. En met de steun en medewerking van velen binnen Altrecht heeft zij haar doel kunnen bereiken.

Voorals omdat Jozien Snijders haar rug recht heeft weten te houden bij het bereiken van haar doelen, krijgt zij de Avicennaprijs. Tegelijkertijd is de jury van mening dat het genomineerde project Nieuwe Sporen een kansrijk project is dat een extra steuntje in de rug kan gebruiken om tot volle bloei te komen. Daarom ontvangt Jozien Snijders tevens de Agis-ontwikkelprijs, met de opdracht Nieuwe Sporen in Utrecht te importeren. Zij mag samen met Nieuwe Sporen de uitdaging aangaan om voor de invoering van Nieuwe Sporen in Utrecht een geschikte overdraagbare vorm te ontwikkelen. Deze Agis ontwikkelprijs wordt dit jaar voor de eerste keer ter beschikking gesteld door Agis, met de voorwaarde dat daarmee nieuwe initiatieven worden ontwikkeld. De prijs omvat een geldbedrag van € 2.125. Bovendien nodigt ZONMW Jozien Snijders van harte uit om een project bij haar in te dienen. ZONMW heeft hiervoor inmiddels € 50.000 gereserveerd.

Wij feliciteren Jozien Snijders van harte met de Avicennaprijs en wensen haar samen met Nieuwe Sporen veel succes toe bij het uitvoeren van hun opdracht.